



**VARBERGS
KOMMUN**

Samhällsutvecklingskontoret
Åsa Danielsson, 0340-880 00

Yttrande

2025-10-30

1 (7)

Dnr: KS 2025/0616-4

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Yttrande över Utkast till lagrådsremiss En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar – KN2025/01871

Sammanfattning

Varbergs kommun instämmer i förslaget att berörda kommuner ska meddelas redan när en ansökan om godkännande av kärnteknisk anläggning kommer in till Regeringskansliet samt i att berörda kommuners tillstyrkande av både ansökan och plan är en förutsättning för regeringens beslut om plan och godkännande av ansökan.

Varbergs kommun anser att det ska stå en kommun fritt att återta ett lämnat tillstyrkande. Att inte kunna återta ett tillstyrkande innebär en oacceptabel inskränkning i det kommunala självstyret och en skillnad mot vad som gäller för det kommunala vetot i miljöbalken där det står kommunen fritt att under handläggningen av en tillståndsansökan återkalla ett i processen tidigare lämnat medgivande.

Varbergs kommun är tveksam till förslaget att införa en ny form av planeringsbeslut. Varbergs kommun anser att mycket fortfarande är oklart och att det innebär en inskränkning i det kommunala självstyret och kommunala planmonopolet.

Allmänna synpunkter

Varbergs kommun motsätter sig all begränsning av kommunens egen rådgivning och självbestämmande. Det är viktigt att värna det kommunala självstyret som måste förbli intakt.

Varbergs kommun är kritisk till att behöva fatta ett beslut om tillstyrkande av plan eller ansökan i ett tidigt skede i processen, då det endast finns begränsat underlag.

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun	Engelbrectsgatan 15, Östra Vallgatan 12 (hiss)	0340-880 00	212000-1249	ks@varberg.se
432 80 Varberg	432 80 Varberg	TELEFAX		WEBBPLATS www.varberg.se

Om den nya processen införs, vill Varbergs kommun påminna om att det är viktigt att den demokratiska förankringen får det utrymme som krävs.

Varbergs kommun anser att det är oklart hur den föreslagna lagen förhåller sig till kommunal planering och till annan lagstiftning såsom till exempel plan- och bygglagen. Varbergs kommun vill framhålla att det är viktigt att kommunens starka ställning kvarstår och att den nya lagen inte innebär någon inskränkning i det kommunala inflytandet över användningen av mark- och vattenområden.

Varbergs kommun förutsätter att berörda kommuner blir kompenserade för utökade uppgifter och kostnader som den föreslagna lagen medför.

Varbergs kommun anser att det kan förtydligas vad som avses med begreppet *myndighet* i den nya lagen. Även om kommunfullmäktige är en beslutande församling och ingen myndighet, så är alla övriga kommunala organ, såsom varje nämnd, egna myndigheter. Mot denna bakgrund är det oklart om kommunen i någon del kommer att anses som berörd myndighet och få tillfälle att yttra sig enligt 8 § och 15 § eller om regeringen i något fall kan besluta att kommunen ska genomföra en strategisk miljöbedömning enligt 13 §.

Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar (avsnitt 2.1)

Ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning

4 §

Varbergs kommun anser att det är bra att det framgår vad en ansökan ska innehålla, men vill framhålla att den sökande också behöver förhålla sig till de av kommunen antagna planerna för området. Detsamma gäller det utrymme som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och det eller de område där dessa ska bedrivas eller vidtas.

Varbergs kommun instämmer i att ansökan även ska innehålla uppgifter om hur sökanden avser att ta hand om kärnämnet eller kärnavfallet, men motsätter sig att regeringen ska kunna godkänna och besluta om mellanlagring av kärnämnen eller slutförvaring av kärnämnen eller kärnavfall utan att berörda kommuner tillstyrker detta.

5 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att den eller de kommuner som berörs av en ansökan ska meddelas redan när en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning kommer in till Regeringskansliet. Det är viktigt att kommunen får tillräckligt med underlag och tid på sig för att kunna ta välgrundad ställning till en ansökan. Det måste också finnas tillräckligt med tid till att föra dialog med kommuninvånarna om frågan. Det är viktigt att den demokratiska processen får den tid och det utrymme som krävs.

Mot denna bakgrund är det viktigt att berörd kommunen tidigt får del av ansökan i sin helhet. Detta bör tydligt framgå av lagen. Processen från själva meddelandet om ansökan till kommunens eventuella tillstyrkande behöver förtydligas. Det är oklart om kommunen kommer att få tillfälle att yttra sig under processens gång.

8 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att berörda myndigheter ska få tillfälle att yttra sig över ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning innan regeringen beslutar om godkännande. Varbergs kommun vill framhålla att det är viktigt att berörda myndigheter får tillräckligt med underlag och tid på sig för att kunna ta välgrundad ställning till en ansökan. Det behöver också förtydligas hur berörda myndigheters rätt att yttra sig enligt 8 § förhåller sig till meddelandet enligt 5 § och kommunens tillstyrkan i 20 §. I en kommun utgör varje styrelse och nämnd en egen myndighet. Mot denna bakgrund är det oklart om kommunen i någon del kommer att anses som berörd myndighet och få tillfälle att yttra sig enligt 8 §.

En plan för kärntekniska anläggningar

11 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att en plan för kärntekniska anläggningar endast ska vara *vägledande* och inte bindande för hur mark- och vattenområden ska användas. Varbergs kommun är dock fortsatt tveksam till att införa en ny form av planeringsbeslut. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (1 kap. 2 § plan- och bygglagen). Det som föreslås är en helt ny form av statligt planeringsverktyg och det är oklart vilken status en sådan plan får och hur den påverkar den kommunala

planeringen. En plan för kärntekniska anläggningar kan antas få stora konsekvenser för kommunens utveckling och innebära en inskränkning av det kommunala självstyret.

13 §

Varbergs kommun noterar att regeringen i det enskilda fallet föreslås få besluta att delar av den strategiska miljöbedömningen ska genomföras av en myndighet. Om kommunen i ett enskilt fall åläggs genomföra en sådan bedömning förutsätter Varbergs kommun att staten täcker kommunens alla kostnader för detta. Varbergs kommun anser att 13 § ska kompletteras med ett förtydligande kring statens betalningsansvar.

15 §

Varbergs kommun instämmer i att berörda myndigheter ska få tillfälle att yttra sig innan en plan för kärntekniska anläggningar antas.

I en kommun utgör varje styrelse och nämnd en egen myndighet. Mot denna bakgrund är det oklart om kommunen i någon del kommer att anses som berörd myndighet och få tillfälle att yttra sig enligt 15 §. Oavsett vad som avses med myndighet, anser Varbergs kommun att berörda kommuner och berörda sakägare ska få möjlighet att yttra sig innan en plan antas. Med berörda sakägare avses till exempel fastighetsägare i eller direkt anslutning till planområdet.

Varbergs kommun är vidare kritisk till processen att ta fram en plan för kärntekniska anläggningar och anser att den bör regleras på ett tydligare sätt mer likt till exempel planförfarandet i plan- och bygglagen vad avser bland annat kungörelse, samråd, underrättelse, granskning, överklagande med mera.

17 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget om att berörda kommuner ska få yttra sig innan en plans giltighetstid förlängs. Även berörda sakägare bör få möjlighet att yttra sig. Varbergs kommun anser att det även ska vara ett krav att berörda kommuner ska tillstyrka en förlängning av planen.

18 §

Varbergs kommun anser att berörda kommuner ska få yttra sig innan en plan ändras och noterar att tillfälle till detta ges i och med att det krävs kommuners tillstyrkande enligt 20 § innan en ändrad plan antas. Även berörda sakägare bör få möjlighet att yttra sig.

19 §

Varbergs kommun anser att sakägare och berörda kommuner ges möjlighet att yttra sig innan en plan upphävs.

Kommunens tillstyrkande

20 §

Varbergs kommun instämmer i förslaget att den eller de kommuner som ligger inom de områden som ska omfattas av planen ska tillstyrka ansökan respektive planen innan regeringen får godkänna en kärnteknisk anläggning och besluta om en plan för kärntekniska anläggningar. Det är viktigt att kommunens starka ställning kvarstår och att den nya lagen inte innebär någon inskränkning i det kommunala inflytandet över användningen av mark- och vattenområden.

Varbergs kommun anser att det även ska vara ett krav att berörda kommuner ska tillstyrka innan regeringen kan ändra respektive förlänga en plan.

Varbergs kommun instämmer i att ett tillstyrkande ska komma från *kommunen*. Det är viktigt att kommunen själv får bestämma formerna och beslutsnivån för ett eventuellt tillstyrkande.

Varbergs kommun instämmer delvis i förslaget att ett tillstyrkande ska vara tidsbegränsat och gälla i fem år. Varbergs kommun anser dock att det också ska stå en kommun fritt att återta ett tidigare lämnat tillstyrkande. Att inte kunna återta ett tillstyrkande innebär en oacceptabel inskränkning i det kommunala självstyret och en skillnad mot vad som gäller för det kommunala vetot i miljöbalken där det står kommunen fritt att under handläggningen av en tillståndsansökan återkalla ett i processen tidigare lämnat medgivande.

Varbergs kommun noterar att berörda kommuner behöver tillstyrka *både* ansökan *och* planen samt att kommunen kan välja att inte tillstyrka en ansökan

även om kommunen tidigare har tillstyrkt en plan för det område ansökan avser.

Varbergs kommun motsätter sig att regeringen, utan berörda kommuners tillstyrkande, ska kunna godkänna och besluta om mellanlagring av kärnämnen eller slutförvaring av kärnämnen eller kärnavfall.

Varbergs kommun anser att det bör framgå om berörda kommuners inställning till en ansökan respektive plan ska inhämtas av regeringen eller ges in till regeringen på kommunens eget initiativ. Processen från det att kommunen meddelas om en inkommen ansökan till det att kommunen får tillstyrka en ansökan respektive en plan är oklar. Det är också oklart om kommunen får tillfälle att yttra sig under processens gång.

Regeringen ska i en plan ta ställning till användningen av mark- och vattenområden (avsnitt 5.4.1)

Planens rättsverkan

Varbergs kommun ställer sig frågande till att regeringen inte för sin plan ska vara bunden av andra planer såsom regionplaner, översiktsplaner och detaljplaner – där en annan myndighet redan har beslutat om lämplig mark- och vattenanvändning.

Varbergs kommun konstaterar vidare att ett tillstyrkande av en plan för kärntekniska anläggningar inte per automatik betyder att kommunen därefter kan eller kommer att ändra eller anta en detaljplan för området. Kommunen kan inte föregå planprocessen eller byggnadsnämndens beslut i planärendet. Det är alltså inte självklart att en ändring av en plan kan komma till stånd bara för att kommunen har tillstyrkt en plan för kärntekniska anläggningar.

Kommunens tillstyrkande ska krävas (avsnitt 5.5)

Varbergs kommun instämmer i att det bör vara kommunen som avgör hur kommunens interna process inför ett eventuellt tillstyrkande ska se ut.

Miljöorganisationers rätt till rättslig prövning av regeringens beslut om en plan för kärntekniska anläggningar (avsnitt 5.6.3)

Varbergs kommun anser att det inte bara är miljöorganisationer som ska ha rätt till rättslig prövning, utan att även övriga berörda såsom kommuner, myndigheter och sakägare – till exempel fastighetsägare i och i anslutning till planområdet – ska ha möjlighet att överklaga en plan för kärntekniska anläggningar.

Konsekvenser för kommuner (avsnitt 9.7)

9.7.1 Förslaget om en ny process för regeringens prövning av kärntekniska anläggningar

Varbergs kommun instämmer i förslaget att regeringens beslut om en plan för kärntekniska anläggningar inte ska vara bindande för kommunens planläggning, utan endast vägledande. Ett kommunalt tillstyrkande av planen innebär inte nödvändigtvis att kommunen antar en ny eller ändrad detaljplan.

I förslaget om en ny process för regeringens prövning av kärntekniska anläggningar, kommer berörda kommuner redan tidigt behöva vara insatta i processen och fatta beslut på mindre omfattande underlag.

Varbergs kommun påminner åter igen om att den demokratiska processen behöver ges utrymme.

Varbergs kommun

David Sandrén
Ordförande kommunstyrelsen